

Gemeente Terneuzen Boardletter

Gemeente Terneuzen

2 december 2015

CONCEPT

Ernst & Young Accountants LLP
Prof.Dr.Dorgelolaan 14
5613 AM Eindhoven, Netherlands
Postbus 455
5600 AL Eindhoven, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 48 01
ey.com

Het college van burgemeester en wethouders van
College van Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Terneuzen
Postbus 35
4530 AA TERNEUZEN

Eindhoven, 11 december 2015

A3QCHX/DE/kvs/34040062

Boardletter tussentijdse controle 2015

Geacht college

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze eerste boardletter 2015. Deze rapportage geeft een beeld van uw organisatie in 2015. Uw raad heeft ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2015 van uw gemeente te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze boardletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor de rekeningcommissie.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. M.H. de Hair RA

CONCEPT

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting

Waar staat de gemeente?

Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Bijlagen

- 1 Totaaloverzicht bevindingen en voortgang
- 2 Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen
- 3 Reikwijdte en controleaanpak

Dashboard tussentijdse controle 2015

Algemeen beeld

Uw nieuwe accountant

Wij zijn zeer verheugd dat uw gemeenteraad ons heeft aangesteld als de nieuwe accountant van de gemeente Terneuzen. Met veel enthousiasme en gedrevenheid zijn wij direct van start gegaan met de uitvoering van de opdracht die aan ons is verstrekt. Recentelijk hebben wij de tussentijdse controle uitgevoerd. Daarbij hebben wij, naast de vaktechnisch gebruikelijke werkzaamheden, ons verdiept in de ontwikkelingen die spelen binnen de gemeente Terneuzen en uw organisatie. Wij vinden het belangrijk om ons te verdiepen in die zaken die u bezighouden bij het besturen en managen van uw organisatie.

Een nieuwe accountant betekent ook een andere wijze van rapporteren. Aangezien wij onze rapportages als een essentieel communicatiemiddel tussen accountant en organisatie zien, besteden wij deze eerste keer extra aandacht aan de toelichting op de vorm en structuur van onze rapportage. Ook is het voor ons belangrijk om te rapporteren op een wijze die aansluit bij uw wensen, zodat uw informatiebehoefte optimaal, maar ook efficiënt ingevuld wordt. Wij staan dan ook open voor uw mening ten aanzien van de rapportagevorm.

Wij constateren dat de gemeente Terneuzen volop in beweging en ontwikkeling is. Enerzijds door externe factoren zoals de decentralisaties maar anderzijds ook door interne veranderingen zoals de doorontwikkeling naar een efficiëntere organisatie met veranderende rollen en verantwoordelijkheden. Wij constateren dat de gemeente op projectmatige wijze werkt aan de organisatie verandering om met minder mensen hetzelfde resultaat te bereiken. Wij vertrouwen erop dat deze management letter hiertoe een bijdrage levert.

Dashboard tussentijdse controle 2015

Algemeen beeld

Omgeving volop in beweging

Het jaar 2015 is een jaar waarin veel ontwikkelingen op uw gemeente zijn afgekomen. Zo is uw gemeente vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze nieuwe taken hebben niet alleen invloed op organisatorisch vlak, maar ook op financieel vlak. Als gevolg van de snelheid waarmee de wijzigingen zijn opgelegd aan de gemeente, is door de gemeente eerst de prioriteit gegeven aan de transitie en de zorgcontinuïteit.

Daarnaast is er ook nog sprake van een veranderende fiscale situatie met betrekking tot de plicht tot vennootschapsbelasting. Wij stellen vast dat de gemeente Terneuzen reeds voorbereidende werkzaamheden en analyses heeft uitgevoerd.

Hoewel u hier tijdig op geanticipeerd heeft, vergen deze nieuwe taken op dit moment nog de nodige aandacht vanuit de gemeente. Wij constateren dat de gemeente druk doende is om deze zaken adequaat in te bedden in haar organisatie.

Decentralisaties in het sociaal domein

Als gemeente Terneuzen bent u onverminderd verantwoordelijk voor de rechtmatige en juiste besteding van middelen. Het is voor u als gemeente van groot belang dat u zekerheid verkrijgt bij de geleverde zorg conform contractafspraken en dat u tijdig verantwoordingsinformatie ontvangt van alle partijen.

[Belangrijk aandachtspunt betreft de volledige afhankelijkheid van en samenwerking met externe samenwerkingspartners. Hierbij adviseren wij u met het oog op de toekomst te overwegen deze informatie-afhankelijkheid te verminderen door zelfstandig cliëntinformatie bij te houden zoals nu reeds gebeurt bij de WMO.](#)

Vooruitkijkend naar verdere borging van betrouwbare stuurinformatie en rechtmatigheid hebben wij de inrichting van de reguliere processen rondom de decentralisaties geanalyseerd. Wij constateren dat de structurele borging van de prestatielevering nog onvoldoende is verankerd in de reguliere processen Jeugdzorg en PGB. [U kiest er voor om voor de controle 2015 volledig te steunen op verantwoording door de externe samenwerkingspartners.](#)

Wij merken op dat er op landelijk niveau een signaal is afgegeven door de accountants van de zorgaanbieders dat de uitvoering van de gevraagde controles niet uitvoerbaar zijn voor 2015. Wij adviseren u te inventariseren in hoeverre deze landelijke problematiek ook voor uw zorgaanbieders al dan niet speelt.

[Wij attenderen u erop dat deze aanpak \(aanlevering van de afgesproken jaarverantwoording door de samenwerkingspartners\) mogelijk kan leiden tot een vertraging van het jaarrekeningtraject van de gemeente zoals dit nu gepland is.](#)

Beeld van uw processen

Op basis van onze tussentijdse controle 2015 constateren wij dat de interne beheersing als geheel binnen uw gemeente op hoofdlijnen adequaat is. Wel is op een aantal punten verbetering essentieel. Zo merken wij op dat op procesniveau naast de decentralisaties een aantal reguliere processen uw aandacht behoeven namelijk:

- ▶ Inkoop- en aanbestedingsproces (prestatiedocumentatie onvoldoende)
- ▶ Personeelsproces (geen controles nadat gegevens zijn ingevoerd)
- ▶ Tijdigheid uitvoering VBIC werkzaamheden.

Dashboard tussentijdse controle 2015

Algemeen beeld

Financiële positie gemeente Terneuzen

De gemeente Terneuzen heeft een beperkte financiële positie. Eind 2014 bedroeg het eigen vermogen € 30 miljoen, waarvan € 9,2 miljoen opgenomen in de algemene reserve.

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing - zoals opgenomen in de begroting 2016 - wordt aangegeven dat het beschikbare weerstandsvermogen voldoende is om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen. Deze risico's zijn echter niet gekwantificeerd. [Wij adviseren u deze te kwantificeren. Een nadere kwantificering is noodzakelijk om op adequate wijze te kunnen beoordelen of uw weerstandsvermogen van voldoende niveau is.](#)

De begroting 2016 laat een sluitende meerjarenbegroting zien. Tijdens de jaarrekeningcontrole beoordelen wij de kwaliteit van uw begrotingsbeheer.

Is de gemeente klaar voor de toekomst?

Ter voor bereiding op de jaarrekeningcontrole hebben wij een aantal aandachtspunten geïdentificeerd zoals de waardering van uw vastgoed en grondexploitaties, de beheersing van uw onderhoudslasten en de onderbouwing van voorzieningen. [Wij vragen u deze mee te nemen in uw voorbereiding op het afsluitproces 2015.](#)

Actualiteiten

- ▶ Toekomstige wijzigingen Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten hebben vooral impact op niet in exploitatie genomen gronden. [Wij adviseren u de impact van de veranderende regels zo spoedig mogelijk door middel van scenario's in beeld te brengen en hierbij te beoordelen of deze impact hebben op uw begroting 2016.](#)
- ▶ Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven: nog veel externe onduidelijkheden en onzekerheden over de toepassing van de wet.

Bestuurlijke samenvatting

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Inleiding

Inleiding

In onze eerste boardletter aan de gemeente Terneuzen informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien.

Wij wijzen u erop dat een boardletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere boardletters. Aangezien wij voor het eerst een boardletter aan de gemeente Terneuzen uitbrengen zullen wij dit vanaf het boekjaar 2016 in beeld brengen.

Na afloop van de jaarrekeningcontrole nemen wij in ons accountantsverslag

een samenvatting van de belangrijkste bevindingen vanuit de interimcontrole en eventuele opvolging van deze bevindingen.

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van een combinatie van procesgerichte en gegevensgerichte controlemaatregelen, gebaseerd op een risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze aandachtspunten in de controle.

Aandachtspunten in de controle

Wij onderkennen de volgende bestuurlijke aandachtspunten:

1. Stand van zaken decentralisaties
2. Stand van zaken invoering vennootschapsbelasting
3. Grondexploitaties en vastgoed
4. Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden
5. Financiële positie gemeente Terneuzen

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bestuurlijke aandachtspunten

1 Stand van zaken decentralisaties

Sinds 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van Jeugdwet, WMO 2015 en Participatiewet naar de gemeenten een feit. De transitie en de uitvoering is in uw gemeente in volle gang. De decentralisaties confronteren uw gemeente en zorgaanbieders met grote wijzigingen op het terrein van jeugd, zorg en werk. Het is derhalve een complexe stelselwijziging met:

- ▶ overdracht van verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden;
- ▶ nieuw lokaal beleid met een andere manier van werken (integrale aanpak en (boven) regionale samenwerking);
- ▶ overdracht van budgetten vanuit rijk en provincie met een forse bezuinigingsdoelstelling;
- ▶ lokale kaderstelling (spelregels) door uw raad met daarbij nieuwe vormen van verantwoording en controle op getrouwheid en rechtmatigheid.

Ten aanzien van de decentralisaties geldt dat de controle en verantwoording rondom deze nieuwe taken nog volop in ontwikkeling zijn zowel landelijk als bij uw gemeente. Als mogelijke knelpunten voor de jaarafsluiting 2015 onderkennen wij:

- ▶ het aantonen van de daadwerkelijke levering van zorg door zorgaanbieders (vaststelling prestatie);
- ▶ het inschatten van de nog te ontvangen facturen zorg (schuldpositie);
- ▶ de tijdige aanlevering van de jaarverantwoording (inclusief controleverklaring) van zorgaanbieders;
- ▶ de rechtmatige betaling van PGB's (Persoonsgebonden Budget) door de Sociale Verzekeringsbank en het tijdig aanleveren van de jaarverantwoording aan de gemeenten;
- ▶ de volledige informatieverstrekking aan het CAK ten behoeve van een volledige incasso van eigen bijdragen (Wmo) en ouderbijdragen (Jeugdzorg);
- ▶ duidelijkheid over de regionale verrekeningen als gevolg van solidariteitsafspraken.

Daarnaast is de afhankelijkheid van derden partijen zoals de SVB en AanZ erg groot. Om tijdig inzicht te verkrijgen in de specifieke knelpunten die voor uw gemeente gelden heeft de Nederlandse Beroepsvereniging van Accountants (NBA) gemeenten geadviseerd om een verantwoording- en controlescan uit te voeren.

Ook wij adviseren u een dergelijke scan uit te voeren om knelpunten voor uw specifieke situatie tijdig te signaleren. Wij adviseren u hierbij uw gemeente als uitgangspunt te nemen en van daar uit "door" uw uitvoerders (de inkooporganisatie van de GGD Zeeland en AanZ) heen te kijken. Op basis van deze scan dienen wij met elkaar nader te bepalen welke knelpunten resteren en welke impact dit mogelijk heeft op de doorlooptijd van de controle evenals de strekking van de controleverklaring.

Overigens benadrukken wij dat wij inhoudelijk nog geen controles hebben uitgevoerd op de nieuwe processen (jeugdzorg, WMO, participatie). Deze management letter en de daarin opgenomen bevindingen zijn dan ook exclusief de mogelijke bevindingen uit hoofde van deze processen.

Beheersing van processen

De gemeente Terneuzen is onverminderd verantwoordelijk voor de vaststelling van de rechtmatige en juiste besteding van de middelen. Voor de uitvoering van de decentralisaties WMO en jeugdzorg zijn samenwerkingen aangegaan met lokale en regionale zorgaanbieders en met de inkooporganisatie van de GGD Zeeland (voor de uitvoering van de jeugdzorg). **Het is voor u als gemeente van groot belang dat u zekerheid verkrijgt bij de geleverde zorg conform contractafspraken en dat u tijdig verantwoordingsinformatie ontvangt van alle partijen. Dit vormt de basis voor uw financiële afrekening over 2015 en natuurlijk uw eigen jaarrekening.**

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bestuurlijke aandachtspunten

Belangrijk aandachtspunt betreft de afhankelijkheid van en samenwerking met externe samenwerkingspartners. Wij merken op dat er op landelijk niveau een signaal is afgegeven door de accountants van de zorgaanbieders dat de uitvoering van de gevraagde controles niet uitvoerbaar zijn voor 2015. Wij adviseren u te inventariseren in hoeverre deze landelijke problematiek ook voor uw zorgaanbieders al dan niet speelt.

Daarnaast adviseren wij u om nader in kaart te brengen op of en op welke wijze u in de toekomst zelfstandig de controles op de facturen kunt inrichten. Hierbij geven wij u in overweging om gedurende het lopende jaar de facturen reeds zelfstandig te controleren zodat u niet volledig afhankelijk bent van een jaarverantwoording achteraf.

Voor de Jeugdzorg wordt gesteund op de verantwoording door de inkooporganisatie Jeugdhulp welke onder de GGD Zeeland valt. Hiervoor is nog geen controleprotocol beschikbaar, hieraan wordt door de inkooporganisatie Jeugdhulp aan gewerkt. Het streven van de inkooporganisatie is voor 1 april 2016 een verantwoording te kunnen overleggen.

Wij adviseren u de situatie bij de inkooporganisatie Jeugdhulp nauwlettend te volgen en aan te sturen op een vastgesteld controleprotocol voor het jaar 2015.

In hoofdstuk 2 gaan wij nog nader in op een aantal (meer gedetailleerde) procesopmerkingen rondom de decentralisaties.

2. Stand van zaken rondom vennootschapsbelastingplicht

De gemeente Terneuzen is als publiekrechtelijke rechtspersoon momenteel niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ('Vpb'). Op basis de wet 'Modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' worden publiekrechtelijke rechtspersonen met ingang van 1 januari 2016 belastingplichtig voor zover zij een onderneming drijven. Te denken valt bijvoorbeeld aan verhuur van vastgoed, de exploitatie van parkeergarages en activiteiten van verbonden partijen (deelnemingen en gemeenschappelijk regelingen).

De activiteiten waarmee de publiekrechtelijke rechtspersoon een onderneming drijft zijn mogelijk vrijgesteld van Vpb, indien een vrijstelling kan worden toegepast. Bijvoorbeeld de vrijstelling voor het uitvoeren van een publieke taak. Deze vrijstelling is overigens alleen voorhanden indien met die activiteit niet in concurrentie wordt getreden. De gemeente zal daarom in beginsel vanaf 2016 jaarlijks een aangifte vennootschapsbelasting moeten opstellen voor de belaste activiteiten. De financiële impact van de Vpb-plicht is afhankelijk van de fiscale winst die wordt gerealiseerd met de belaste activiteiten. Hierover dient jaarlijks 25% vennootschapsbelasting (met een tariefopstap van 20% over de eerste EUR 200.000) te worden betaald. Met deze belastinglast moet jaarlijks rekening worden gehouden in de begroting en jaarrekening.

In de aanloop naar deze Vpb-plicht per 1 januari 2016 is onder andere van belang dat wordt geanalyseerd welke activiteiten worden belast en welke activa, passiva, baten en lasten zijn toe te rekenen aan iedere belaste activiteit. Op basis van deze analyse kan (uiteindelijk) een fiscale (openings)balans en resultatenrekening worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bestuurlijke aandachtspunten

toekomstige jaren. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Voor het opstellen van de fiscale openingsbalans moeten de huidige activa met een economische functie gewaardeerd worden. Hierbij dient tevens te worden vastgesteld in hoeverre een dergelijk actief onderdeel uitmaakt van een fiscale onderneming. Daarbij kan de situatie ontstaan dat er een waarderingsverschil aanwezig blijkt te zijn tussen de boekwaarde en fiscale boekwaarde. Dit kan vervolgens aanleiding zijn tot een afwaardering indien de huidige boekwaarde van het actief hoger is dan de fiscale boekwaarde.

[Om deze reden is het van belang om analyses op te stellen waaruit blijkt dat de waardering van uw activa juist verantwoord is in de jaarrekening 2015 en dat waarderingsrisico's afdoende afgedekt zijn door middel van voorzieningen.](#)

De gemeente Terneuzen is adequaat aan de slag gegaan met de implementatie van de Vpb-plicht. Hierbij wordt op dit moment, in samenwerking met EY Belastingadviseurs, in beeld gebracht wat de VPB-plichtige baten en lasten van de gemeente zijn en een analyse of activiteiten VPB-plichtig worden.

[Op dit moment moeten er nog een aantal belangrijke stappen worden genomen. Zo moet worden onderzocht hoe juridisch inrichting wordt gegeven aan de structuur van de gemeente. Daarnaast dient de administratieve ondersteuning om activiteiten te onderscheiden in de administratie worden ingeregeld.](#)

[U dient deze stappen in de komende weken te realiseren om vanaf 1 januari 2016 de fiscale activiteiten administratief te kunnen volgen. Daarnaast dient u gedurende 2016 klaar te zijn om uw fiscale winst te kunnen bepalen.](#)

3. Grondexploitaties en vastgoed

De economische omgeving is nog steeds volop in beweging waarbij de tekenen steeds positiever worden. Ondanks het lichte economische herstel, resulteert de economische crisis van afgelopen jaren nog steeds in een verhoogd risico op de waardering van uw activa. Deze economische crisis in combinatie met de noodzakelijke (rijks)bezuinigingen, de decentralisaties en wijziging in wet- en regelgeving brengen veel financiële onzekerheden met zich mee. Deze onzekerheden kunnen mogelijk een impact hebben op de diverse bezittingen van uw gemeente zoals de grondexploitatie en de materiële vaste activa

In 2015 heeft de commissie BBV een rapport met betrekking tot de grondexploitaties uitgebracht welke per 1 januari 2016 ingaan. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties zoals de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid en de aankomende Omgevingswet. Daarnaast is deze noodzakelijk in het kader van de aankomende vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten.

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bestuurlijke aandachtspunten

Belangrijkste wijzigingen zijn de gewijzigde definitie voor Bouwgrond in Exploitatie, wijziging van de uitgangspunten (zoals looptijd, kostentoe rekening en rententoe rekening) en het afschaffen van de categorie Niet in Exploitatie Genomen Grond. Door de aanpassing van de regels rondom de grondexploitatie kan dit een effect hebben op de waardering van de grondexploitatie bij de gemeente Terneuzen. Wij hebben vernomen dat de gemeente bekend is met de wijzigingen in het BBV en op dit moment de gevolgen hiervan in kaart aan het brengen is.

[Wij adviseren u op korte termijn de mogelijke impact van deze regels in kaart te brengen en al dan niet te verwerken in uw begroting.](#)

De gemeente Terneuzen herijkt tweemaal per jaar haar grondexploitatie namelijk bij haar begroting en bij het opstellen van de jaarrekening. Bij het vaststellen van de begroting wordt een volledige doorrekening gemaakt van alle exploitatie. Deze worden door de Raad goedgekeurd. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt er een update uitgevoerd of de uitgangspunten zoals deze in het najaar zijn genomen nog adequaat zijn. Bij de jaarrekeningcontrole voeren wij onze inhoudelijke controles op deze calculaties uit. Tevens achten wij het noodzakelijk dat u uw calculaties onderbouwt met externe marktgegevens om de objectiviteit van uw berekening te waarborgen.

4. Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

De gemeente Terneuzen maakt in toenemende mate gebruik van verbonden partijen en samenwerkingsverbanden. Zo is de gemeente Terneuzen sinds 1 januari 2013 aangesloten bij SaBeWa voor wat betreft de belastingen. Verder werkt de gemeente Terneuzen vanaf 1 januari 2015 samen met de andere Zeeuwse gemeente voor wat betreft de inkoop van de Jeugdzorg en

had de gemeente reeds een aantal belangrijke verbonden partijen zoals AanZ en Dethon.

Controle op uw verbonden partijen en samenwerkingsverbanden wordt dan ook steeds belangrijker en verdiend dan ook grote aandacht aangezien de financiële stromen bij verbonden partijen steeds groter worden. Zo is het van belang om schriftelijke afspraken te maken zodat rollen en verantwoordelijkheden duidelijk vastliggen. Gezien de toenemende omvang van de verbonden partijen en samenwerkingsverbanden bij de gemeente Terneuzen achten wij het van belang de monitoring centraal in te richten en periodiek hierover te rapporteren. Wij constateren dat de monitoring op de verbonden partijen en samenwerkingsverbanden op dit moment nog decentraal is belegd. Doordat het decentraal belegd is, bestaat het risico dat er niet volledig zicht is op de verbonden partijen. In VZG verband is een nota verbonden partijen opgesteld waarvan uw gemeente één van de grondeleggers is. Deze nota is recentelijk gepubliceerd. Het is de bedoeling met deze nota verbonden partijen de controle op verbonden partijen te versterken.

[Wij adviseren u de nota verbonden partijen te implementeren en de controle en monitoring in te richten zoals hierin is opgenomen.](#)

1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bestuurlijke aandachtspunten

5. Financiële positie gemeente Terneuzen

De gemeente Terneuzen heeft een beperkte financiële positie. Eind 2014 bedroeg het eigen vermogen € 30 miljoen, waarvan € 9,2 miljoen opgenomen in de algemene reserve.

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing - zoals opgenomen in de begroting 2016 - wordt aangegeven dat het beschikbare weerstandsvermogen voldoende is om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen. Deze risico's zijn echter niet gekwantificeerd. [Wij adviseren u deze te kwantificeren. Een nadere kwantificering is noodzakelijk om op adequate wijze te kunnen beoordelen of uw weerstandsvermogen van voldoende niveau is.](#)

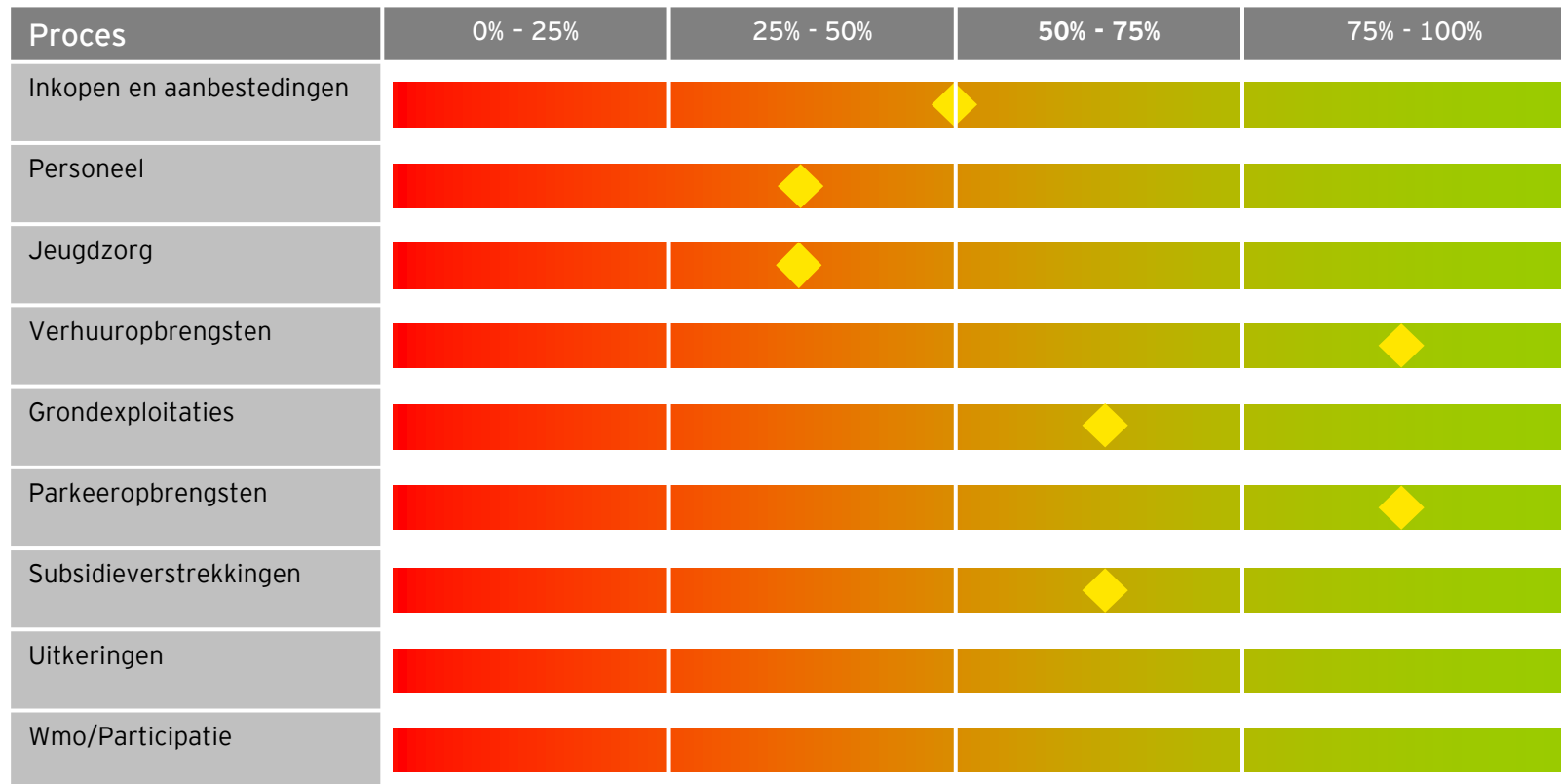
[De begroting 2016 laat een sluitende meerjarenbegroting zien. Tijdens de jaarrekeningcontrole beoordelen wij de kwaliteit van uw begrotingsbeheer.](#)

De Wetgever onderkent het belang van financiële kengetallen en het sturen hierop. Wij constateren dat u deze kengetallen reeds heeft verwerkt in de begroting 2016. Op basis van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie concludeert u dat er geen aanleiding is tot bijsturing. [Wel adviseren wij u om bij belangrijke besluiten met een financiële impact, de effecten op deze kengetallen in oogschouw te blijven nemen.](#)

Waar staat de gemeente?

Waar staat de gemeente?

Nulmeting procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

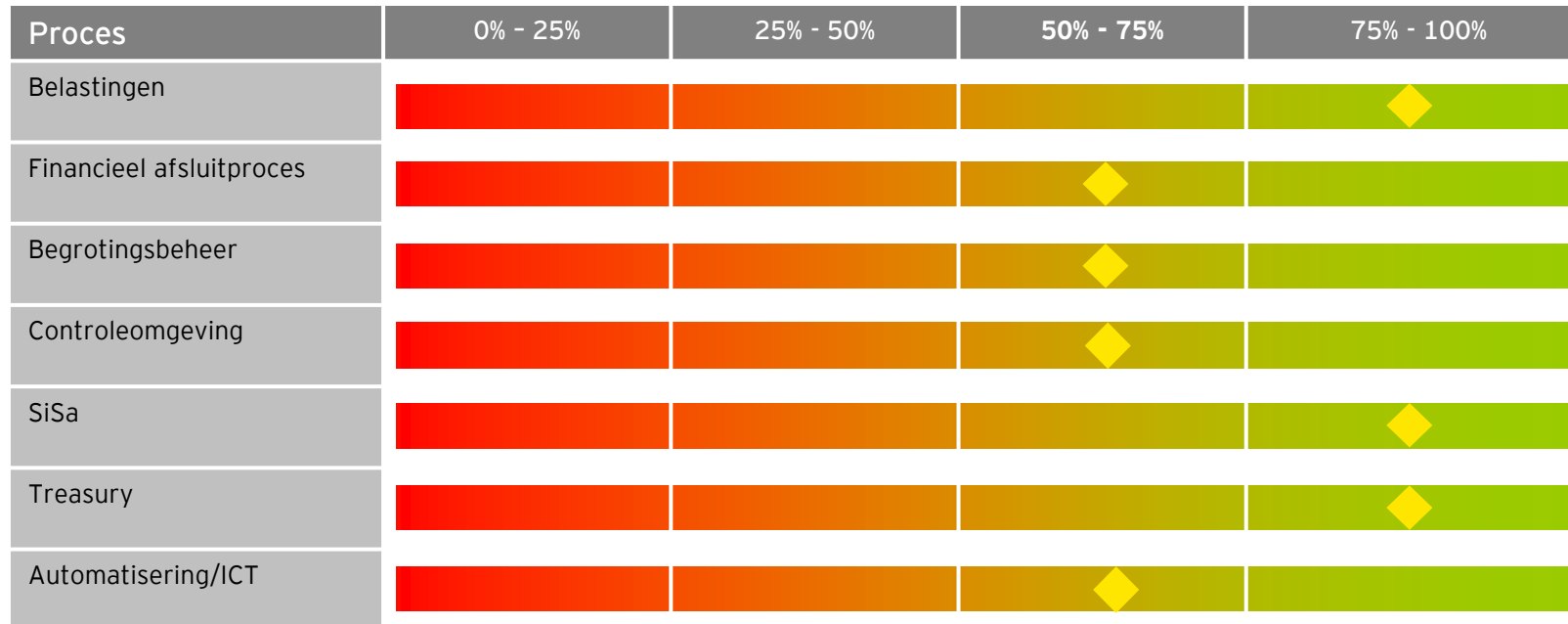

Rood	Het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.
Oranje	Het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan te stellen eisen. Meerdere aandachtspunten voor verbetering.
Geel	Het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen. Enkele aandachtspunten ter verbetering.
Groen	Het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

 Huidig jaar

Waar staat de gemeente?

Nulmeting procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Rood	Het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.
Oranje	Het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan te stellen eisen. Meerdere aandachtspunten voor verbetering.
Geel	Het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen. Enkele aandachtspunten ter verbetering.
Groen	Het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

 Huidig jaar

* De processen uitkeringen en WMO/participatie zijn nog niet beoordeeld

2 Waar staat de gemeente?

Inleiding procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Uw interne beheersing op hoofdlijnen op orde

Op basis van onze tussentijdse controle 2015 constateren wij dat de interne beheersing als geheel binnen uw gemeente op hoofdlijnen adequaat is. Wel is op een aantal punten verbetering essentieel.

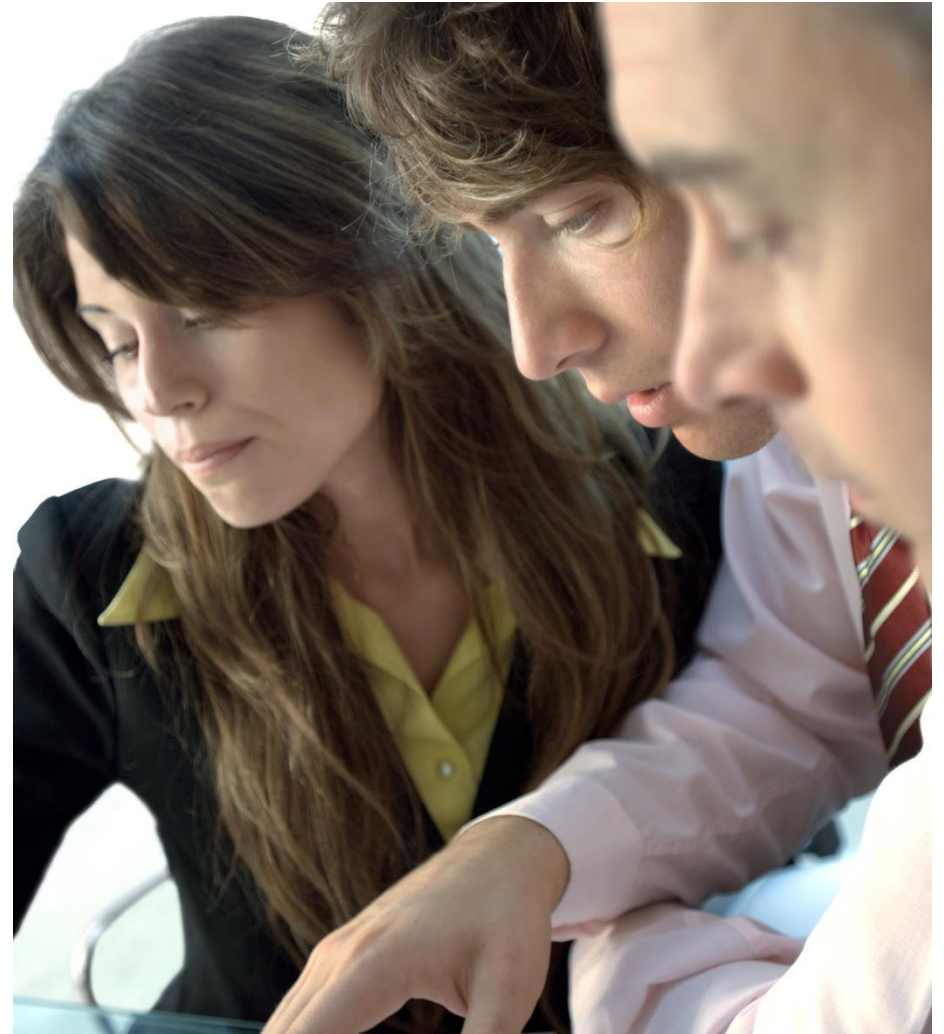
Leeswijzer

In dit hoofdstuk gaan wij nader in detail in op de decentralisaties. Verder zijn er ten aanzien van de processen omtrent inkoop, personeel, parkeren en subsidies bevindingen geconstateerd, welke opvolging behoeven. In aanvulling op de meer gedetailleerde uitwerking van deze bevindingen, vatten wij deze punten samen op de volgende pagina's.

Voor een compleet beeld van de detailbevindingen verwijzen we naar bijlage 1.

Aard en reikwijdte interimcontrole

Wij merken volledigheidshalve op dat wij de werking van de interne beheersingsmaatregelen nog niet volledig hebben getest, ons beeld komt derhalve voort uit het in kaart brengen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van de verschillende processen (met uitzondering van wmo en uitkeringen). Voor wat betreft de decentralisaties merken wij op dat wij nog geen kennis hebben kunnen nemen van de opzet en bestaan van deze processen. De organisatie is momenteel bezig met de inrichting van de interne beheersing rondom deze processen.

2 Waar staat de gemeente?

Toelichting procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Belangrijkste procesrisico's WMO, Jeugdzorg en PGB

Uw gemeente werkt samen met diverse gemeente en uitvoeringsorganisaties. U heeft hierbij de uitvoering van de decentralisaties bijna geheel uitbesteed. Voor wat betreft de Jeugdzorg heeft u de uitvoering, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten, ondergebracht bij de inkooporganisatie van de GGD Zeeland. Voor het jaar 2015 en 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten besloten de Jeugdzorg gezamenlijk in te kopen. Daarnaast hebben de Zeeuwse gemeenten afgesproken over 2015 samen te werken op basis van het solidariteitsbeginsel. Eventuele tekorten op het macrobudget worden dan door alle Zeeuwse gemeenten gedragen. De bijdrage van Terneuzen bedraagt hierin ongeveer 16%. Op dit moment is nog niet duidelijk wat de financiële consequenties van het solidariteitsbeginsel zijn. Het is van belang dat er per individuele gemeente verantwoording wordt afgelegd over de geleverde jeugdzorg. Hierbij dient u een verband te leggen tussen de indicatie, de geleverde zorg en de tariefafspraken hieromtrent. De bevindingen bij deze verantwoording en de hierop uitgevoerde controles maken een integraal onderdeel uit van de controle op getrouwheid en rechtmatigheid van uw gemeente.

Voor wat betreft de WMO heeft de gemeente Terneuzen de uitvoering uitbesteed aan AanZ. De Participatiewet is ondergebracht bij de Dethon welke voor de uitvoering zal zorgdragen. Ook voor de WMO en de participatiewet is het van belang dat de gemaakte afspraken over controle en verantwoording per gemeente tijdig worden ingevuld.

Vooruitkijkend naar verdere borging van betrouwbare stuurinformatie en financiële rechtmatigheid hebben wij de inrichting van de reguliere processen rondom de decentralisaties geanalyseerd. Hieronder zijn de belangrijkste procesrisico's (op hoofdlijnen) weergegeven die nog niet in de reguliere processen (WMO, Jeugdzorg en PGB) zijn ingeregeld.

WMO

Voor de WMO begeleiding heeft uw gemeente contracten afgesloten met zorgaanbieders, waarbij de zorgaanbieders een lumpsumvergoeding krijgen. Indien zorgaanbieders meer zorg besteden dan wordt dit niet vergoed. Indien zorgaanbieders minder zorg leveren moet dit voor het grootste deel teruggestort worden aan de gemeente. De gemeente voert per jaar einde, middels een steekproef bij haar cliënten, een controle uit of de prestatie is geleverd. Vanuit een controle oogpunt is de getrouwheid en rechtmatigheid van een lumpsum vergoeding in de basis eenvoudig vast te stellen. Immers de (getrouwheids- en rechtmatigheids) voorwaarden waaraan de aanbieder moet voldoen zijn beperkt. Wel merken wij op dat het van belang is om vanuit een doelmatigheidsoogpunt nauwlettend te bewaken of uw doelstellingen worden behaald. Dit valt verder buiten de scope van onze werkzaamheden.

Jeugdzorg

Voor wat betreft de Jeugdzorg heeft u de uitvoering, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten, ondergebracht bij de inkooporganisatie van de GGD Zeeland. Voor het jaar 2015 en 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten besloten de Jeugdzorg gezamenlijk in te kopen. Daarnaast hebben de Zeeuwse gemeenten afgesproken over 2015 samen te werken op basis van het solidariteitsbeginsel. Eventuele tekorten op het macrobudget worden dan door alle Zeeuwse gemeenten gedragen. De bijdrage van Terneuzen bedraagt hierin ongeveer 16%. Op dit moment is nog niet duidelijk wat de financiële consequenties van het solidariteitsbeginsel zijn.

Het is van belang dat er per individuele gemeente verantwoording wordt afgelegd over de geleverde jeugdzorg. Hierbij dient u een verband te leggen tussen de indicatie, de geleverde zorg en de tariefafspraken hieromtrent. De bevindingen bij deze verantwoording en de hierop uitgevoerde controles maken een integraal onderdeel uit van de controle op getrouwheid en rechtmatigheid van uw gemeente.

2 Waar staat de gemeente?

Toelichting procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Decentralisaties algemeen

- Het normenkader dient formeel nog vastgesteld te worden door het college. Deze zal in januari 2016 vastgesteld worden.
- Het overzicht van de inkomsten en uitgaven per decentralisatietask per zorgaanbieder dient te worden gecompliceerd.
- Het toetsingskader dient te worden gecompliceerd.
- Het controleprotocol dient opgesteld te worden en afgestemd met de zorgaanbieders.
- Er dienen afspraken gemaakt te worden met de zorgaanbieders over de informatieverstrekking aangaande nog te ontvangen facturen en onderhanden werk.
- Essentieel is de tijdige verantwoording van ketenpartners

Procesrisico's WMO

- De prestatielevring van de gedeclareerde zorg is niet onderbouwd.
- Niet in alle gevallen vindt een zichtbare toets plaats ten aanzien van de identiteit en zelfredzaamheid van de aanvrager.
- De volledigheid van de eigen bijdrage die door het CAK wordt geïnd is niet geborgd.

Procesrisico's Jeugdzorg

- Op dit moment is het onvoldoende duidelijk waarop de zorgaanbieders hun dossiers dienen te toetsen, hierdoor bestaat de kans dat de verantwoordingen vanuit de zorgaanbieders niet volledig zijn, waardoor er aanvullende werkzaamheden door de gemeente uitgevoerd dienen te worden.

Procesrisico's Persoonsgebonden budget

- Een ander belangrijk landelijk knelpunt in het kader van zowel de WMO als de Jeugdzorg is de ambtshalve betalingen van Persoonsgebonden Budget (PGB) die plaatsvinden door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Van deze betalingen staat vooralsnog de rechtmatigheid niet vast en kan leiden tot een onzekerheid. [Wij adviseren de gemeente te analyseren in welke mate het mogelijk is om de controle op de juistheid en rechtmatigheid van de PGB-lasten gegevensgericht te controleren. De basis hiervoor vormt de zorgovereenkomst, de indicatiestelling/beschikking en verantwoording/facturen \(welke in bezit zijn van de SVB\).](#)

Om daarnaast voorgenoemde inzicht te verkrijgen in de specifieke knelpunten die voor uw gemeente gelden heeft de Nederlandse Beroepsvereniging van Accountants (NBA) gemeenten geadviseerd om een verantwoording- en controlescan uit te voeren.

2 Waar staat de gemeente?

Toelichting procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Inkoop- en aanbestedingsproces

De naleving van het (gemeentelijke en Europese) inkoop- en aanbestedingsbeleid vormt een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente Terneuzen. De gemeente Terneuzen heeft een contractenregister (T-Blox) echter heeft zelf reeds onderkend dat deze nog niet volledig is.

Een contractenregister biedt u de mogelijkheid om vroegtijdig te signaleren voor welke inkoop een aanbestedingsprocedure moet worden opgestart, zodat deze rechtmatig plaatsvindt. Ook voor de doelmatigheid van uw inkoop is het van belang dat u tijdig een beeld heeft van de te initiëren inkooptrajecten, het biedt u de mogelijkheid om inkoop te clusteren. Hoewel de gemeente bekend is met deze wijziging adviseren wij u hiermee rekening te houden tijdens de aanbestedingstrajecten en rechtmatigheidscontrole.

Het van belang dat er procedures en richtlijnen zijn opgesteld om de continue volledigheid en juistheid van het contractenregister te waarborgen en nageleefd worden. Daarnaast is het van belang voor de jaarrekening 2015 een inventarisatie te maken van de niet uit de balans blijkende verplichtingen en deze te vermelden in de jaarrekening. Hiervoor kunt u het contractenregister gebruiken.

Daarnaast is het van belang dat de gemeente de levering van de prestaties documenteert, [wij adviseren u om een procedure op te stellen waarbij ingegaan wordt hoe de prestatielevering vastgesteld en gedocumenteerd dient te worden. Hierbij kan een ondergrens aangegeven worden boven welk bedrag een prestatieonderbouwing aanwezig zou moeten zijn.](#) Op basis van deze procedure moet de verantwoording van de prestatie een standaard onderdeel worden van het inkoopproces. Deze prestatielevering zou bij voorkeur digitaal opgenomen moeten worden zodat de budgethouder ook gericht kan toetsen of de prestatie is geleverd.

Personeelsproces

Binnen het personeelsproces is het van belang dat de collegiale toetsing (4-ogen toets) op een zichtbare wijze wordt gedocumenteerd. Hierbij dient tevens een inhoudelijke toets plaats te vinden. Nu vindt er enkel een controle plaats op de juistheid van de invoering. Het risico bestaat dat inhoudelijke foutieve mutaties in de salarisadministratie worden verwerkt. Wij constateren dat het mogelijk moet zijn op eenvoudige wijze deze bevindingen naar de toekomst op te lossen. Voor het kalenderjaar 2015 zijn aanvullende werkzaamheden nodig om de juistheid van de salarismutaties alsnog vast te stellen.

[Wij adviseren u om na de invoer van de gegevens een controle uit te voeren.](#)

2 Waar staat de gemeente?

Status verbijzonderde interne controle

Gebruik maken van de werkzaamheden van interne auditors

In de zomer van 2014 is de Standaard 610 Gebruikmaken van de werkzaamheden van de interne auditors aangescherpt. De aanscherping heeft voornamelijk betrekking op de positie van de interne controle binnen de gemeente en de objectiviteit waarmee de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

In het kader van deze verdere professionalisering wijzen wij u in dit kader op de volgende aandachtspunten:

- ▶ **Objectiviteit:** dit heeft onder meer betrekking op de positie van de interne controlefunctionarissen (los van de organisatie) en het rechtstreeks rapporteren van bevindingen aan de hoogste leiding. Met andere woorden: zijn de interne controlefunctionarissen voldoende onafhankelijk en kunnen zij hun werkzaamheden uitvoeren zonder enige belemmering, belangenconflict en/of beïnvloeding van anderen die de professionele oordeelsvorming aantasten.
- ▶ **Deskundigheid:** dit heeft betrekking op het verkrijgen en onderhouden van kennis en vaardigheden van de interne controlefunctionarissen teneinde de werkzaamheden op het vereiste niveau uit te voeren, inclusief de vereiste opleiding en begeleiding.
- ▶ **Systematische en gedisciplineerde aanpak:** hierbij gaat het erom of de afdeling een systematische en gedisciplineerde benadering heeft waaronder het toepassen van een systeem van kwaliteitsbeheersing valt.

Op dit moment constateren wij de uw de interne controle wordt uitgevoerd door de afdeling financiën. Dit betekent dat de huidige positionering geen volledig waarborg biedt voor de objectiviteit van de uitgevoerde interne controle.

Daarnaast heeft er gedurende 2015 geen onafhankelijke review plaats gevonden op de uitvoering van de werkzaamheden van de medewerkers in het kader van de verbijzonderde interne controle. Dit betekent dat er niet wordt voldaan aan de criteria van een systematische en gedisciplineerde aanpak.

Samengevat geldt dat er niet wordt voldaan aan de standaard 610. We hebben hier begrip voor maar blijven het belang van een goede VBIC benadrukken. Hierbij is de naleving van de Standaard 610 geen doel op zich. Wat ons betreft dient de focus te liggen op het zelfcontrolerende vermogen van de organisatie. Mede in het licht van alle ontwikkelingen achten wij het extra van belang dat u uw eigen controle instrumentarium heeft ingericht. [Wij willen u dan ook voor de toekomst in overweging geven uw VBIC functie verder te professionaliseren, mogelijk in een samenwerking met andere gemeenten.](#)

Voor de controle betekent dit dat wij niet (volledig) steunen op de werkzaamheden van de VBIC. Concreet betekent dit dat wij zelfstandig diepgaandere controlewerkzaamheden moeten verrichten. Wij hebben hierover afspraken gemaakt met de organisatie.

Is uw gemeente klaar voor
de toekomst?

3 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Doorkijk naar de jaarrekening

Waardering activa waaronder de grondexploitaties

De economische omgeving waarin de gemeente zich bevindt, is turbulent. De huidige economie, de noodzakelijke (rijks)bezuinigingen en de decentralisatie van activiteiten brengen veel financiële onzekerheid met zich mee. Deze onzekerheden kunnen mogelijk een impact hebben op de diverse bezittingen van uw gemeente.

In het kader van de jaarrekening achten wij het dan ook noodzakelijk dat een adequate beoordeling van de waardering van activa en voorraden zichtbaar heeft plaatsgevonden en tijdig wordt opgeleverd. Hierbij dient specifieke aandacht te worden besteed aan de volgende posten:

- ▶ materiële vaste activa (waaronder (maatschappelijk) vastgoed), in relatie tot de door de commissie BBV opgestelde notitie waardering vastgoed;
- ▶ grondexploitaties;
- ▶ financiële verhoudingen met verbonden partijen;
- ▶ debiteuren en overige vorderingen;
- ▶ afgegeven leningen en garantiestellingen.

Daarnaast wordt de beheersing van verbonden partijen door de toenemende samenwerkingen steeds belangrijker. De gemeente onderkent het belang.

Verbonden partijen

De gemeente Terneuzen heeft verschillende deelnemingen met een hoger risicoprofiel. Vanuit onze rol als accountant beoordelen wij tijdens de jaarrekening of er sprake is van een (duurzame) lagere waarde van deze deelnemingen en onderliggende leningen. Daarnaast beoordelen wij of er voor het kredietrisico op de rekening-courant en garantstellingen een voorziening gevormd dient te worden.

Wij verwachten van u per jaareinde een uitgebreide analyse op basis van (concept) cijfers per 31 december 2015 ten aanzien van de waardering en kredietwaardigheid van uw verbonden partijen. Uit deze zichtbare analyse dient te blijken dat de waardering van de door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalbijdragen juist zijn opgenomen in de jaarrekening. Wij vragen daarbij tevens uw aandacht voor een juiste toelichting van de (voorlopige) cijfers in de paragraaf verbonden partijen.

Aandacht voor Wet Normering Topinkomens (WNT)

In het kader van de jaarrekening 2015 verwachten wij conform voorgaand jaar een door u uitgevoerde analyse van de topfunctionarissen en de niet-topfunctionarissen. Tevens verwachten wij dat u heeft vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Graag vragen wij extra aandacht voor mogelijke vaststellingsovereenkomsten die niet leiden tot een financiële uitstroom zoals vrijstelling van werk.

Inkoopanalyse

Gezien de onvoldoende waarborgen binnen het inkoop- en aanbestedingsproces om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen, dient u een integrale crediteurenanalyse op te stellen, met inachtneming van de drempelwaarden uit de gids proportionaliteit. Wij verwachten dat deze analyse wordt opgesteld en intern wordt gecontroleerd of aanbestedingen rechtmatig hebben plaatsgevonden voor aanvang van de jaarrekeningcontrole.

3 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Doorkijk naar de jaarrekening

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente Terneuzen kent diverse niet uit de balans blijvende verplichtingen en regelingen. [Wij achten het noodzakelijk dat per jaareinde een integrale inventarisatie plaatsvindt op de volledigheid van deze toelichting.](#) Minimaal dienen de volgende aspecten te worden betrokken in de analyse:

- ▶ Verplichtingen vanuit inkoopcontracten (koppeling met het contractenregister)
- ▶ Verplichtingen uit huurcontracten
- ▶ Verplichtingen uit PPS-constructies
- ▶ Verplichtingen vanuit verbonden partijen
- ▶ Verplichtingen uit garanties

[Tevens verwachten wij dat in de jaarrekening een toelichting opgenomen wordt over enerzijds de 'nog te betalen' subsidies \(naar jaarschijven\) en anderzijds de 'nog niet definitief' vastgestelde subsidies \(naar jaarschijven\).](#)

Voorzieningen onderhoud, inclusief achterstalligheid

Wij hebben met uw organisatie afspraken gemaakt hoe omgegaan dient te worden met achterstallig onderhoud in het kader van de jaarrekening 2015. [Het is in het kader van de jaarrekening 2015 van belang dat deze geactualiseerde plannen voor ons beschikbaar zijn en dat de hoogte van de onderhoudsvoorziening per 31 december 2015 aan deze plannen is getoetst.](#)

Wijzigingen BBV

In 2015 heeft de wetgever een beperkt aantal wijzigingen in het BBV doorgevoerd. Deze wijzigingen zijn veelal van formele aard en zijn van kracht vanaf het begrotingsjaar 2016/jaarrekening 2015. De volgende wijzigingen moeten verwerkt worden in de jaarrekening 2015

Nieuw in BBV 2015:

- ▶ Besluit van 15 mei 2015 met betrekking tot op te nemen kengetallen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing volgens een voorgeschreven format. De volgende kengetallen moeten opgenomen worden:
 - ▶ Netto schuldquote
 - ▶ Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)
 - ▶ Solvabiliteitsratio
 - ▶ Grondexploitatie
 - ▶ Structurele exploitatieruimte
 - ▶ Belastingcapaciteit
 - ▶ Beoordeling onderlinge verhouding tussen kengetallen en financiële positie

De bovengenoemde kengetallen heeft u opgenomen in de begroting 2016.

3 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Actualiteiten

Ontwikkelingen binnen de grondexploitatie

Op 10 juli 2015 heeft de commissie BBV het rapport grondexploitaties gepubliceerd. Dit rapport gaat in op het voornemen om de verslaggevingsregels grondexploitaties in het BBV te herzien. De doorvertaling van dit voornemen is meegenomen in het concept wijzigingsbesluit van het BBV, welke 10 september j.l. ter consultatie is gepubliceerd. De beoogde ingangsdatum van de herziene verslaggevingsregels is 1 januari 2017 (met uitzondering van de rubricering van de NIEGG). Deze ingangsdatum staat in de conceptversie van het wijzigingsbesluit BBV en wijkt daarmee af van de beoogde datum die genoemd werd in het rapport grondexploitaties: 1 januari 2016. Daarnaast geeft het concept wijzigingsbesluit aan dat de notitie grondexploitatie van de commissie BBV uit februari 2012 zal worden aangepast.

[Wij adviseren daarom zo spoedige mogelijk de financiële effecten voor de gemeente in beeld te brengen en door te vertalen in uw meerjarenbegroting.](#)

Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG)

De categorie NIEGG wordt binnen de herziene BBV afgeschaft. Zolang gronden nog niet gelden als bouwgrond in exploitatie, staan deze als strategische gronden op de balans onder de materiële vaste activa. Ook de waarderingsgrondslagen van materiële vaste activa gaan gelden. Rente en overige kosten mogen niet langer worden toegerekend aan deze gronden. De strategische gronden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde. Ten aanzien van de huidige NIEGG's is bepaald dat deze in begrotingsjaar 2016 zonder afwaardering worden omgezet naar materiële vaste activa.

[Wel dient de gemeente uiterlijk voor 31 december 2019 vast te hebben gesteld wat de marktwaarde van de geldende bestemming is. Een eventuele afwaardering naar lagere marktwaarde moet men dus voor 31 december 2019 in aanmerking nemen. Daarbij kan een afwaardering van een individueel perceel niet over een aantal jaren worden gespreid.](#)

Wet meldplicht datalekken

Organisaties verwerken steeds meer data en dat neemt alleen maar toe. Daarbij is het noodzakelijk dat de controle op de verwerkte data gehandhaafd blijft. De wetgever probeert hierin bij te sturen door organisaties bewuster om te laten gaan met data (specifiek persoonsgegevens) en de kans op verlies te minimaliseren. Dit doet zij door per 1 januari 2016 de Wet Meldplicht Datalekken in te voeren. Per dat moment geldt dat datalekken moeten worden gemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Indien de organisatie daarin verzuimt, kan het CBP boetes opleggen tot maximaal 810.000 euro of 10 procent van de omzet.